

Avignon opent gloeiend heet



Repetitiebeelden van 'Les Damnés', de openingsvoorstelling van het Festival d'Avignon in regie van Ivo van Hove.



Op de foto rechts: de vier saxofonisten van Blindman achteraan op de stelling tegen de gevel van het Pausenpaleis. © Jan Versweyeld



Regisseur Ivo van Hove opent morgen met de Comédie-Française het festival van Avignon. Voor het geluidskoncept werkt hij al voor de zevende keer samen met Eric Sleichim, componist en opper-Blindman. 'Ivo bedenkt theater vanuit een hecht team, waarin alle disciplines samenkomen.'

GEERT VAN DER SPEETEN

Het vier uur durende *The fountainhead* was twee jaar geleden de sensatie in Avignon. Nu staat regisseur Ivo van Hove er opnieuw. Dit keer met de Comédie-Française, het vlaggenschip van het Franse theater, voor de openingsvoorstelling in het Pausenpaleis. Op de affiche staat *Les damnés*,

naar het filmscenario van *The damnéd*. Een snocherd zeden-schets uit 1969, waarin Luchino Visconti de worsteling schetst die een familie-imperium in de staal-industrie voert met het opkomende nazisme.

Ook Eric Sleichim en zijn Blindman-saxofoonkwartet zijn erbij in Avignon. Sleichim bedacht een klankconcept bij *Les damnés*, een soundtrack die de tijdgeest van het stuk oproept. Ze beginnen met oer-Duits repertoire van Bach en Buxtehude, in bewerking voor saxofoon. Schubert, Brahms en Beethoven krijgen drie *turntables* als gezelschap. Het derde, gitzwarte bedrijf kleurt atonaal, met verwijzingen naar 'ontoorde' componisten. Ook hier staat de sax, al verfoeid Amerikaans instrument, centraal. Sleichim gooit er bij vlijdend van contrast ook een flard Rammstein tussen.

Zo werkt hij vaak, zegt hij. 'Ivo geeft aanwijzingen, maar verwacht ook een duidelijk concept.

Live muziek op toneel moet diennend zijn, maar mag best een intelligente structuur hebben. Bij *The fountainhead*, dat zich in de architectenpraktijk afspeelt, was dat: staal, hout en glas, als ruw materiaal bespeeld door percussionisten. Met dat soort elementen gaan we dan op de vloer aan de slag. Ivo werkt sterk in teamverband. Scenograaf, videomaker en klankingenieur reiken de ingrediënten aan, samen met de acteurs. Al die afzonderlijke elementen moeten kloppen. En als ze samen hun definitieve vorm vinden en de timing tot op de seconde klopt, ontstaat er magie.'

Machinerie

Componist en saxofonist Eric Sleichim slaat graag bruggen. Hij is een volbloed theaterman: de ruimtelijke exploratie van klanken fascineert hem.

Al vaker werkte hij mee aan grootschalige theaterprojecten, onder meer aan Jan Fabres *Histoire des*

larmes dat in 2005 Avignon opende. Sleichim: 'Ivo van Hove is het type regisseur dat goed voorbereid op de eerste afspraak komt. Fabre creëert op het podium, hij is als een plastisch kunstenaar die zijn performers boetsceert en daar lange repetitieprocessen voor nodig heeft.'

Van Ivo van Hove leerde Sleichim hoe je omgaat met de grote machinerie. 'De praktische regels, het organigram, de timing: dat raderwerk moet je respecteren. Maar op het juiste moment moet je op je strepen staan. In mijn geval is dat: verstilling en vertragen durven inbouwen.'

Sleichim heeft Van Hove zien groeien tot de sterstatus die hij nu verwierft. 'Ivo is niet alleen een topregisseur, maar ook een bedrijfsleider die met steeds grotere middelen is gaan werken. Al twintig jaar staat hij aan de top, maar nieuw is nu dat hij ontdekt wordt door een zeer divers publiek. Zijn theatertaal is dezelfde gebleven:

'Van begin tot einde zijn alle acteurs, muzikanten en technici aanwezig op het podium'
ERIC SLEICHIM

Componist



Eric Sleichim.
© px

even confronterend, vaak op het randje van *art brut*.' Wat Van Hoves theater zo bijzonder maakt? Sleichim: 'Ivo van Hove wil niet veroordelen of iets poveren naar een publiek. Hij wil juist vragen en twijfels losmaken waar hij zelf ook mee zit. In *Les damnés* staan warme familiebanden tegenover de koude vernietigingsmachine van de oorlog. Ivo is geen observator. Hij verplaatst zich in de huid van de toeschouwer, zonder simplistisch oordelen te vonden.'

Breedte

Bij Van Hove kan de live-muzikant telkens weer een andere positie innemen. Nooit komt dat geforceerd over. Sleichim: 'In *Romeinse tragedies* zaten de percussionisten met hun gigantisch instrumentarium in de orkestbak. In *Theorema* speelde een strijkkwartet mee. *Kings of sear* werkte met trombonisten en een contratenor. In *Les damnés*

figuren de saxofonisten in een begrafenistoet, daarnaast zijn ze ook de brengrers van slecht nieuws. Het past in Ivo's concept voor deze voorstelling: van begin tot einde zijn alle acteurs, muzikanten en technici op het podium aanwezig. Op de vuurrode vloer, die het gloeiend staal van de Kruppfabrieken suggereert.' Avignon opent op de Cour d'Honneur in de hoogste theater-er, maar het is geen cadeau. De ruimte is bijzonder dominant. 'Er mag zelfs geen speaker of spot aan het monument vastgehaakt worden', zegt Sleichim. 'De surround-klank die ik graag hanter, zal hier dus niet lukken. In beeld en klank moet je deze ruimte aanvaarden. Ivo van Hove en scenograaf Jan Versweyeld hebben dat slim bekeken: ze spelen de volle breedte uit, door iedereen samen op dat gloeiendrode plateau te plaatsen.'